

**26 WRZEŚNIA 2015 ROKU**  
**EUROPEJSKI DZIEŃ JĘZYKÓW**  
**EUROPEAN DAY OF LANGUAGES**  
**EUROPÄISCHER TAG DER SPRACHEN****Drodzy uczniowie  
i nauczyciele!**

Ten specjalny numer *Gimnazjalisty* ma na celu zachęcić Was do nauki języków obcych oraz do lepszego poznania naszego języka ojczystego.

Wiele osób podejmujących naukę języka, niestety dość szybko się zniechęca. Oczekują oni, że nauczą się go szybko, łatwo i bez wysiłku, ale to nie jest prawdą. Niczego nie nauczymy się i niczego nie osiągniemy, jeśli nie będziemy systematycznie pracować. Nauka języka jest jak trening sportowca – nikt nie wygra Igrzysk Olimpijskich, jeśli zamiast codziennego intensywnego treningu, poćwiczysz raz na tydzień pół godziny. Nasz sukces zależy od naszych chęci i naszej wytrwałości. Nawet jeśli na początku jest łatwo, to później mogą pojawić się pewne trudności. Gdy tylko się zmobilizujemy i je przezwyciężymy, to mamy już „z górki”.

Pierwszy język jesteśmy w stanie opanować w miarę sprawnie, drugi – jeśli nie jest dość podobny do pierwszego, nastrocza już trudności. Jeśli uda się nam przełamać, to z kolejnymi jest już łatwo.

Ja swoją przygodę z językami rozpoczęłam w V klasie szkoły podstawowej od nauki języka niemieckiego. W liceum drugim językiem obcym był dla mnie angielski.

Znajomość tych dwóch pozwoliła mi na opanowanie w ciągu dwóch lat podstaw języka szwedzkiego podczas studiów. Z ciekawości przez rok uczęszczałam też na lektorat hiszpańskiego i... spodobało mi się. Prawdziwą frajdę sprawiało mi wyrażanie tej samej treści w kilku językach, świat zaczął stawać się po prostu bliższy... Lektorat z łaciny traktowałam raczej jako ciekawostkę i obowiązkowy do zaliczenia egzamin, lecz dzięki temu zyskałam chociażby znajomość łacińskich sentencji, którymi posługujemy się do dzisiaj.

Przestrzegam tylko przed jednym niebezpieczeństwem – lenistwem. Kiedy nie powtarzamy na bieżąco i nie korzystamy z języka na co dzień, niestety wiele zapominamy. Na szczęście dzięki gruntownie opanowanym strukturom, wystarczy potem przejrzeć notatki, przekartkować podręcznik i wszystko wraca!

Pasji i wytrwałości w odkrywaniu tajemnic językowych życzy Wam

*Sylvia Lipiec,  
miłośniczka języków obcych*

**DLACZEGO?**

Europa może się poszczycić niezwykle bogactwem językowym – posiada 24 języki urzędowe i ponad 60 regionalnych i języków mniejszości. Aby zwrócić uwagę społeczeństwa na tę różnorodność lingwistyczną, Unia Europejska i Rada Europy ogłosiły 2001 rok *Europejskim Rokiem Języków*, który w latach kolejnych stał się inspiracją dla obchodzonego co roku Europejskiego Dnia Języków. W związku z tym organizowane są m.in. koncerty, spektakle, zabawy dla dzieci, gry językowe i gry miejskie.

## A CO NA TO NASZA SZKOŁA?

W naszym gimnazjum corocznie z okazji Europejskiego Dnia Języków organizowany był konkurs plastyczny, którego celem było promowanie nauki języków obcych. Uczestnicy konkursu mieli za zadanie przygotować plakat dowolną techniką, który skutecznie zachęci do nauki i przedstawi korzyści, płynące ze znajomości nie tylko ojczystego języka.

Do tej pory odbyło się 8 edycji konkursu. W ubiegłym roku szkolnym po raz pierwszy nadano audycję przez radiowęzeł. Koleżanki przekonywały nas, że za kilka lat koniecznością będzie nawet znajomość języka chińskiego. Ponadto słuchacze mogli się dowiedzieć różnych ciekawych rzeczy, m.in. ile ludzi na świecie mówi po angielsku, kim jest poliglota, dlaczego w gimnazjum uczymy się dwóch języków obcych czy też ile języków znał papież Jan Paweł II.

## JAK SIĘ UCZYĆ JĘZYKÓW?

**Trening czyni mistrza** to stare przysłowie, ale zawsze aktualne. Znajomości języka nie da się nabyć w sposób magiczny, lecz przychodzi ona po latach ćwiczeń.

**Nie ma się czego wstydzić.** Każdy ma prawo popełniać błędy, nie obawiamy się więc mówić!

**Ciesz się zdobywanym doświadczeniem.** Jeśli podchodzi się do nauki języka jak do nudnego i męczącego zadania, nie będzie ona efektywna, a motywacja będzie spadać. Istnieje dużo sposobów na urozmaicenie i uatrakcyjnienie procesu nauki.

**Ucz się tak, jak lubisz.** Każdy uczy się na swój sposób, dlatego najlepiej jest eksperymentować i samemu określić, co jest dla nas skuteczne.

**Używaj języka regularnie.** Podobnie jak z samochodem – nieużywany język stanie się niezdarny i zardzewieje.

**Realistyczne podejście.** Nie ucz się wszystkiego naraz. Ustal jasne i realistyczne cele.

**Co było, a nie jest...** Niektórzy uważają, że skoro nie udało się im nauczyć języka w szkole, nie uda im się to także w późniejszym życiu. Jednak wiele osób uczy się języka później, po części za sprawą atrakcyjnych i skutecznych, nowoczesnych metod, a po części większej motywacji do nauki.

**Zanurz się.** Warto obcować z nowym językiem tak dużo, jak to możliwe

## Gimnastyka umysłu

Rozpowszechniony jest pogląd, że uczenie się kilku języków zaśmieca umysł. Badania jednak wskazują, że **im więcej języków znamy, tym łatwiej jest nam uczyć się następnych.** Znajomość więcej niż jednego języka jest pomocna. Łatwiej jest się przystosować, łatwiej wzmówić pewne słowa i samocelki.

W bibliotece szkolnej można było oglądać specjalną wystawę oraz wypożyczać obcojęzyczne książki, a na gazetce przy sali 109 poczytać językowe ciekawostki, np. o najdłuższych i najkrótszych wyrazach, co to są palindromy i jak wyraża się odgłosy zwierząt w różnych językach. Dodatkowo Europejski Dzień Języków zbiegł się z wizytą gości z Indonezji i Sri Lanki z organizacji AIESEC i niecodziennymi lekcjami kulturowymi. Dzięki naszym gościom mieliśmy możliwość rozmowy w języku angielskim, tym samym sprawdziliśmy naszą znajomość tego języka.



Odwiedziny studentów z AIESECu

Językoznawcy odkryli też, że znajomość więcej niż jednego języka przynosi korzyści także w innych obszarach, takich jak umiejętność logicznego myślenia czy wyniki naukowe.

Poznanie nowych języków niesie za sobą także inne korzyści, jak twierdzą znane osobistości. Brytyjski komik John Cleese twierdzi: **Uczenie się języków sprawia, że nasz umysł jest silniejszy i bardziej elastyczny.** Posługiwanie się nimi pozwala nam poznawać świat w zupełnie nowy sposób.

## DARMOWE KURSY

Darmowe kursy językowe online znajdziecie pod poniższymi adresami.

**Angielski:** [www.angprofi.pl](http://www.angprofi.pl), [www.angielski.ebrio.pl](http://www.angielski.ebrio.pl), [www.angielski-kursy.pl](http://www.angielski-kursy.pl), [www.kursangielskiego.com](http://www.kursangielskiego.com), [www.e-angielski.com](http://www.e-angielski.com),

**Niemiecki:** [podstawyniemieckiego.pl](http://podstawyniemieckiego.pl), [deutsch.info.pl](http://deutsch.info.pl), [kochamniemiecki.pl/home/darmowe-lekcje](http://kochamniemiecki.pl/home/darmowe-lekcje), [www.kurs-niemieckiego.twojniemiecki.pl](http://www.kurs-niemieckiego.twojniemiecki.pl)

**Hiszpański:** [www.ebrio.pl](http://www.ebrio.pl), [www.hiszpanski.org.pl/Kurs-hiszpanski.html](http://www.hiszpanski.org.pl/Kurs-hiszpanski.html),

**Rosyjski:** <http://www.jrosyjski.pl/Kurs-rosyjskiego.html>, [www.rosyjski.6ka.pl/lekcja/cz1/1](http://www.rosyjski.6ka.pl/lekcja/cz1/1)

## JĘZYK REGIONALNY

Język regionalny - to język tradycyjnie używany na terenie państwa przez małą liczebnie grupę obywateli, różniący się od oficjalnego języka urzędowego. W Polsce za język regionalny uznawany jest język kaszubski. Są również ponawiane starania o uznanie takiego statusu dla języka śląskiego.

Argumentem na to, że język kaszubski stale używany jest w części północnej Polski, może być przykład naszej epepei narodowej - *Pan Tadeusz* Adama Mickiewicza, która doczekała się tłumaczenia na język kaszubski. Jej przekładu dokonał twórca literatury kaszubskiej Stanisław Janke.

### Inwokacja "Pana Tadeusza" po kaszubsku

Lětwoł! Tatczężno mõja! të jes jak to zdrowié.

Kùli cã trzeba trzëmac, nen leno są dowié,  
Chto cã stracył. Dzys snòżosc twòjã w cali zdobie  
Widzã i opisëja, bò teskniã pò tobie.

Swiãtò Panno, co Jasny brónisz Czãstochòwë  
I w Òstri swięcysz Brómie! Të, co gard zómkòwi  
Nowògròdzczzi zastòwiòsz z jegò wińnym lëdã!  
Jak mie, dzeckò, do zdrowiò tej jes wróca cëdã

(Czej òd płaczący matczy pòd Twòjã òpiekã

Ofiarowóny, martwą jò pòdniòst pòwiekã

I zarò jò mógl piechti do Twëch swiãtnic progù

Jic za wróconé żëcé pòdzãkòwac Bògù),

Tak nas pòwrócysz cëdã na stronã tańczonã.

### Ciekawostki o języku angielskim

1. Język angielski jest jednym z języków, które posiadają najwięcej wyrazów – około 600 tysięcy (licząc terminologię medyczną i techniczną! Bez tych terminologii byłoby "jedyne" 300 tysięcy słów).
2. Przeciętny użytkownik j. angielskiego używa około 5 tysięcy słów podczas konwersacji i około 10 tysięcy słów podczas pisania.
3. Aby móc się porozumiewać językiem angielskim wystarczy znajomość około 2 tysięcy słów!
4. Najczęściej używanym angielskim słowem jest słowo **the**.
5. Najwięcej słów w języku angielskim rozpoczyna się na literę **s**.
6. Słowo **set** posiada aż 464 znaczenia (ale trzeba pamiętać, że posiada sporo kombinacji z innymi słowami).
7. Według wielu pisarzy oraz naukowców najpiękniejszym słowem w języku angielskim jest **cellar door** – drzwi do piwnicy.

8. Słowo **underground** (podziemie, metro) jest jedynym angielskim słowem, które rozpoczyna się i kończy na **und**.

9. Słowo **screeched** (pisk) jest najdłuższym wyrazem jednosylabowym.

10. Najdłuższym angielskim słowem, w którym żadna litera nie powtarza się ani razu jest **uncopyrightable** (zastrzec).

11. Słowo **queue** jest jedynym angielskim słowem, w którym, jeżeli usuniemy cztery ostatnie litery, to będziemy je tak samo wymawiać.

12. Najkrótsze zdanie w języku angielskim: „I am”.

13. Dla 375 milionów osób na świecie angielski jest pierwszym językiem obcym.

## TAJEMNICZE A1, B2 - CO TO TAKIEGO?

Są różne klasyfikacje znajomości językowej. Jedną z nich przyjęła Rada Europy, wprowadzając sześć poziomów oznaczonych wielką literą i dodatkowo cyfrą: A1 - początkujący,

A2 - niższy średniozaawansowany  
(ten poziom osiągamy kończąc gimnazjum),

B1 - średniozaawansowany, B2 - wyższy średniozaawansowany, C1 - zaawansowany, C2 - profesjonalny. Poziom A1 odpowiada najmniejszej biegłości, a poziom C2 – największej.



## JĘZYKOWE CIEKAWOSTKI

– Na świecie istnieje ponad 6 tysięcy języków, używa ich 7 miliardów ludzi, zamieszkałych na terenie 189 państw.

– Dla największej liczby ludności świata językiem ojczystym jest język chiński, którym mówi ponad miliard ludzi. Około 400 milionów ludzi posługuje się językiem hindi, 350 milionów – językiem hiszpańskim, a 320 milionów – językiem angielskim.

– Na kontynencie europejskim mówi się około 150 językami. Największą liczbą języków posługują się mieszkańcy Azji Południowo-Wschodniej, Indii, Afryki i Ameryki Południowej.

– Po ostatnim rozszerzeniu Unii Europejskiej Unia ma już 24 języki urzędowe.

– Niemal połowa obywateli Europy potrafi porozumiewać się w języku innym niż ich język ojczysty. Prawie wszyscy mieszkańcy Luksemburga (97%) posługują się językiem obcym w stopniu umożliwiającym rozmowę, a ponad 80% Szwedów, Duńczyków i Holendrów zna przynajmniej jeden język obcy. Ale już w Wielkiej Brytanii (19%) i Irlandii (28%) ludność zna język inny niż angielski.

– Naukowcy wyróżniają około 1500 języków afrykańskich (łącznie z językami wymarłymi). W samym tylko Sudanie używanych jest około stu języków. Do najstarszych zabytków piśmienniczych powstałych w językach afrykańskich należą inskrypcje w piśmie etiopskim w klasycznym języku gyyz, pochodzące z IV wieku.

– Jednym z nielicznych języków w Europie, który nie należy do grupy indoeuropejskiej jest język węgierski – to dlatego jest on zupełnie niepodobny do innych znanych nam języków.

– Jednym z najciekawszych języków europejskich jest język islandzki, który od tysiąca lat prawie się nie zmienił, dlatego współcześni Islandczycy mogą bez wcześniejszego przygotowania czytać sagi spisane w XII i XIII w. Wszystkie obce wyrazy, szczególnie te pochodzące z języka angielskiego, są zastępowane islandzkimi neologizmami.

– Są na świecie języki, którymi mówi nie więcej niż sto osób. Należy do nich na przykład język ajnuski (ajnu), którym posługują się Ajnowie, zamieszkujący japońską wyspę Hokkaido. Dużą rolę w utrwaleniu tego języka odegrał Bronisław Piłsudski, brat Józefa Piłsudskiego. Zesłany na Sachalin przez władze carskiej Rosji, podjął studia etnograficzne nad mieszkańcami wyspy – Ajnami i Niwchami.

– Na świecie jest około 350 języków, którymi mówi mniej niż 50 osób.

– W ciągu minionych 500 lat przestało istnieć około 300 języków.

– Aby język był przekazywany z pokolenia na pokolenie, musi nim mówić co najmniej 100 tysięcy ludzi.

– W Europie do języków zagrożonych wymarciem należą m.in. irlandzki, dolnołużycki, górnołużycki, kornwalijski, prowansalski, bretoński, gaskoński i fryzyjski.

– Język menomini zna osiem osób na świecie. Tylko pięć osób mówi językiem Indian Idaho. Język eyak na Alasce zna już tylko jedna osoba, która ma ponad 80 lat.

– Mati ke to język Aborygenów żyjących na północnym wybrzeżu Australii, którym mówią tylko trzy osoby: dwóch mężczyzn i kobieta. I nawet im trudno jest się porozumieć, gdyż mężczyźni mówią różnymi odmianami mati ke, a poza tym ich kultura zabrania mężczyźnie rozmów z dorosłą kobietą, nawet jeśli jest ona jego bliską krewną.

– 200 lat temu słynny niemiecki podróżnik Alexander von Humboldt dotarł do wioski Maypures nad Orinoko, leżącej na terenie dzisiejszej Wenezueli. Zobaczył tam papugę mówiącą w dziwnym, nikomu nieznanym języku. Od mieszkańców dowiedział się, że ten język to atures i że papuga jest ostatnim stworzeniem, które w nim mówi.

– Wśród języków europejskich, które nie mają statusu języka państwowego, w najlepszej kondycji jest język kataloński, którym mówi 9 milionów ludzi w Hiszpanii oraz język tatarski, którym posługuje się 5 milionów mieszkańców Rosji.

– Odkrywca Troi Heinrich Schliemann władał biegle 14 językami.

– W 1887 r. warszawski lekarz Ludwik Zamenhof opublikował pierwszy podręcznik do nauki stworzonego przez siebie sztucznego międzynarodowego języka esperanto. Dziś językiem tym posługuje się już kilka milionów ludzi na całym świecie. Esperanto używane jest w ponad 80 krajach na sześciu kontynentach, jest też stosowane podczas oficjalnych obrad takich organizacji, jak UNESCO i ONZ. Ma proste reguły gramatyczne, a słownictwo w dużej mierze pokrywa się z innymi językami.

– Najstarszym zabytkiem języka polskiego jest *Bulla gnieźnieńska* z 1136 roku, w tekst której wpleciono 410 nazw osobowych i miejscowych w języku polskim. Najstarsze pełne zdanie zapisane w języku polskim pochodzi natomiast z Księgi Henrykowskiej z XIII wieku.

– Zakres słownictwa wielu języków obejmuje 50 000 lub więcej słów, lecz wykorzystujemy ledwie ułamek całkowitego zasobu słów – w codziennych rozmowach stosujemy te same kilkaset słów.

## ESPERANTO – SZTUCZNY JĘZYK

**Esperanto** – najbardziej rozpowszechniony na świecie międzynarodowy język pomocniczy.

Jego nazwa pochodzi od pseudonimu "Dr. Esperanto", pod którym Ludwik Zamenhof opublikował w 1887 podstawy języka w książce *Język międzynarodowy. Przedmowa i podręcznik kompletny*. Jego celem było stworzenie neutralnego i łatwego do nauki języka, przydatnego do międzynarodowej komunikacji, nie zastępującego jednak innych, narodowych języków. W praktyce nigdy do tego nie doszło, gdyż językiem międzynarodowym, tak jak dawniej łacina a potem język francuski, stał się w XX wieku język angielski.

Pomimo że żadne państwo nie uznaje esperanta za swój język urzędowy, jest ono używane przez ok. dwa miliony ludzi.

Współcześnie używa się tego języka w podróży, korespondencji, podczas międzynarodowych spotkań, kongresów, do tworzenia oryginalnej literatury oraz jej tłumaczenia, w muzyce, teatrze, kinie, reportażu internetowym i mediach prasowych oraz do tworzenia audycji radiowych i telewizyjnych.

Słownictwo języka esperanto pochodzi w większości z istniejących języków europejskich. Są to głównie słowa o pochodzeniu romańskim, germańskim oraz pochodzące z innych języków.

**Oto konkretne przykłady niektórych słów:**

- z łaciny: *abio* (pol. jodła), *sed* (pol. ale, lecz), *tamen* (pol. jednakże), *okulo* (pol. oko), *akvo* (pol. woda)
- z francuskiego: *di manco* (pol. niedziela), *ĉevalo* (pol. koń), *butiko* (pol. butik)
- z włoskiego: *ĉielo* (pol. niebo), *voĉo* (pol. głos)
- z niemieckiego: *haŭto* (pol. skóra), *hundo* (pol. pies), *jaro* (pol. rok), *nur* (pol. tylko)
- z angielskiego: *birdo* (pol. ptak), *suno* (pol. słońce), *ŝarko* (pol. rekin), *teamo* (pol. drużyna)
- ze szwedzkiego: *ju ... des* (pol. im... tym)
- z polskiego: *celo* (pol. cel), *ĉapo* (pol. czapka), *luti* (pol. lutować, spajać), *moŝto* (pol. mość)
- z rosyjskiego: *serpo* (pol. sierp), *vosto* (pol. ogonek, ogon, kolejka)
- z greckiego: *hepato* (pol. wątroba), *biologio* (pol. biologia), *politiko* (pol. polityka)
- z litewskiego: *du* (pol. dwa), *tuj* (pol. natychmiast)
- z sanskrytu: *budho* (pol. budda), *nirvano* (pol. nirwana), *pado* (pol. ścieżka)
- z lapońskiego: *boaco* (pol. renifer), *jojko* (pol. joik)
- z fińskiego: *lirli* (pol. pluskać), *saŭno* (pol. sauna)
- z węgierskiego: *ĉako* (pol. czako), *ĉardaŝo* (pol. czardasz)
- z hebrajskiego: *kabalo* (pol. kabała)

- z chińskiego: *toŭfu* (pol. tofu)
- z arabskiego: *magazeno* (pol. sklep, magazyn, skład), *matraco* (pol. materac), *admiralo* (pol. admirał), *Korano* (pol. Koran)
- z japońskiego: *cunamo* (pol. tsunami), *hajko* (pol. haikai), *ĵudo* (pol. dżudo), *sakeo* (pol. sake)
- z koreańskiego: *tekvondo* (pol. taekwondo)
- z hawajskiego: *ukulelo* (pol. ukulele)
- z maoryskiego: *keo, kivio* (pol. kiwi).

Esperantyści zrzeszają się w stowarzyszeniach krajowych, na wszystkich zamieszkałych kontynentach i w większości państw świata.

Ciekawostką jest, że nasz wielki poeta Julian Tuwim także eksperymentował z esperantem.

Każdy uczący się tego języka, może otrzymać, podobnie jak w przypadku innych języków, **Certyfikat językowy** określający jego biegłość językową. Certyfikaty językowe wydaje Uniwersytet Jagielloński



**Najdłuższy wyraz po angielsku:** (45 liter)

pneumonoultramicroscopicsilicovolcanoconiosis

**niemiecku:** (67 liter)

Grundstücksverkehrsgenehmigungszuständigkeitsübertragungsverordnung;

**węgiersku:** (44 litery)

Megszentségségtelenithetelenségeskedéseitekért – kominiarz;

**hiszpańsku:** (30 liter)

Ciclopentanoperhidrofenantreno – związek chemiczny;

**polsku:** (32 litery)

Konstantynopolitańczykowieczka;

**norwesku:** (58 liter)

Fylkestrafikkikkerhetsutvalgssekretariatslederfunksjonene – przywódca partii

## ZAPOŻYCZENIA W JĘZYKU POLSKIM

Zapożyczanie to przejmowanie przez język obcych słów, wyrażań i struktur. Język polski zawsze charakteryzowała duża łatwość przyswajania wyrazów obcych. Wyrazy zapożyczone szybko dostosowują się w wymowie, fleksji i słowotwórstwie do zwyczajów polskich. Tylko nieliczne funkcjonują w niezmienionej obcej formie ortograficznej i wymawianiowej, np. *savoir-vivre*, *bon ton*, *passé*. Tendencją współczesności jest poddanie kultury i języka silnym wpływom obcym. Dziś są to wpływy języka angielskiego.

Zjawisko przechodzenia wyrazów obcych z jednego języka do drugiego jest naturalnym przejawem wzajemnych kontaktów między narodami i między kulturami. Najstarsze zapożyczenia w języku polskim związane są z przyjęciem chrztu przez Mieszka I w 966 roku. Królowała wówczas łacina, ale też widoczne były wpływy czeskie i niemieckie (anioł, krzyż, ołtarz, pacierz, kapłan). Przy kościołach i klasztorach zaczęły pojawiać się pierwsze szkoły, uczono w nich po łacinie, stąd przenikanie do polszczyzny słownictwa łacińskiego. Powstawanie miast, osiedlanie się kolonistów niemieckich w wieku XIII spowodowało z kolei nasilenie się wpływów języka niemieckiego, głównie w zakresie organizacji życia w miastach (ratusz, burmistrz) oraz handlu i rzemiosła (ślusarz, waga).

W okresie Odrodzenia obserwuje się drugi etap wpływu łaciny na język polski. Przejmowane wówczas słownictwo dotyczyło nauki, sztuki, szkolnictwa i sądownictwa. Przybycie królowej Bony i jej otoczenia do Polski w XVI wieku pozostawiło trwałe i liczne ślady wpływu języka włoskiego w różnych dziedzinach życia: pomidor, kalafior, belweder, opera, kwartet. Pochodzące z końca XVI wieku słownictwo dotyczące wojskowości ma często rodowód węgierski (hajduk, dobosz). Wiążemy to z panowaniem Stefana Batorego. Na wiek XVII przypadają zapożyczenia wschodniosłowiańskie (hultaj, hołota) i turecko-tatarskie (janczar, jasyr), co związane jest z historycznymi wydarzeniami epoki. W XVII i XVIII wieku ożywione były także kontakty z Francją (dwie polskie królowe pochodziły z Francji). Wyrazy francuskie dotyczyły strojów, mody, tańców. Współcześnie językiem coraz powszechniej obecnym w kulturze jest język angielski.

Obecnie zachodzi proces zmiany znaczenia wielu wyrazów współczesnej polszczyzny – różnica między językiem młodego pokolenia i pokolenia średniego jest wyraźnie widoczna. Takie zmiany znaczenia wyrazów

nazywamy zapożyczeniami ukrytymi lub znaczeniowymi. Językoznawcy mówią, że ten rodzaj zapożyczeń jest podstępny i groźny dla języka. Powodują one przyspieszony rozwój znaczeń wyrazów już istniejących, wprowadzają wieloznaczność, co nie jest korzystne dla procesu porozumiewania się: przykładem są nowe połączenia wyrazowe: *serwować wiadomości*, *przyjazny dla środowiska*, *inteligentny samochód*, *inteligentny proszek*, *generacja kosmetyków*, *warsztaty poetyckie*, *adresować spostrzeżenia*, *trening psychologiczny*. Zapożyczeniami ukrytymi, które naruszają strukturę gramatyczną naszego języka są m.in. *business plan* (zamiast *plan biznesu*, *plan biznesowy*), *auto-naprawa*, *auto-części*, *auto-salon* (zamiast: *naprawa samochodów*, *części samochodowe*, *salon samochodowy*), *Kredyt Bank*, *mass media*, *sport telegram*, *wideo film*. To tak, jakbyśmy zaczęli mówić *pomidor-zupa* (nie: *zupa pomidorowa*) lub *skóra-buty* (nie: *buty skórzane*).

Zapożyczamy z innych języków nie tylko obce wyrazy, ale także obce zachowania pozasłowne. Najnowsze zapożyczenia w tym zakresie to coraz częściej stosowany przez młodych ludzi angielski okrzyk *wow!* dla wyrażenia zachwytu, podziwu, zaskoczenia. Okrzyk ten używany bywa zamiast polskich okrzyków: *jej!*, *jejku!*, *ach!* Młodzież często też używa pochodzącego z kreskówek okrzyku *upss!* Za zapożyczeniami przemawia wiele: naturalność rozwoju kultury i języka, wartościowe pozostawanie w kontakcie z innymi kulturami, postęp cywilizacyjny, międzynarodowa wymiana naukowa... Przeciw: głównie bezmyślność naśladownictwa.

– *Biblia* jest przetłumaczona na ponad 2000 języków. Pierwszego przekładu fragmentów *Biblij* dokonano w III-II w. p.n.e. z języka hebrajskiego na język grecki. Przekład nazwano *Septuagintą*, gdyż – jak głosi legenda – wykonało go 72 tłumaczy w ciągu 70 dni.

– W 1799 r. odkryto kamień z Rosetty zapisany hieroglifami egipskimi, które odszyfrował w 1822 r. J.F. Champollion.



Plakat



## QUIZ JĘZYKOWY Z NAGRODAMI

Zapraszamy do sprawdzenia swojej wiedzy o językach. Wśród autorów poprawnych odpowiedzi rozlosujemy trzy zestawy nagród. Na poprawnie wypełnione kupony czekamy do poniedziałku 28.09.2015 do godz. 14.30 w bibliotece szkolnej.

1. Ile rdzennych języków występuje w Europie?
  - a) 1500
  - b) 200-300
  - c) 100-150
2. Ilu języków używa się na świecie?
  - a) 6 000

- b) 600
  - c) 600 000
3. Który z języków jest najczęściej używanym językiem na świecie?
    - a) hindi
    - b) chiński
    - c) angielski
  4. Kto stworzył język Esperanto?
    - a) Ludwik Zamenhof
    - b) John Cleese
    - c) Julian Tuwim
  5. Kiedy obchodzony jest Europejski Dzień Języków?
    - a) 25 września
    - b) 26 września
    - c) 28 września
  6. Z jakiego języka zostało zapożyczone słowo *jasyr*?
    - a) niemieckiego
    - b) czeskiego
    - c) tureckiego

7. Który język europejski nie jest językiem państwowym?
  - a) maltański
  - b) kataloński
  - c) niderlandzki
8. Ile jest języków afrykańskich?
  - a) 1000
  - b) 1500
  - c) 500
9. Ile wyrazów posiada język angielski?
  - a) 10 000
  - b) 160 000
  - c) 600 000
10. Jaki poziom językowy powinni osiągnąć gimnazjaliści po trzech latach nauki?
  - a) A1
  - b) A2
  - c) B1

## SUCHARY JĘZYKOWE

Nowak do znajomego lektora:  
- Jestem wobec pana bardzo zobowiązany, panie docencie! Czy mógłbym coś dla pana zrobić?  
- Owszem! Niech pan nikomu nie zdradza, że to ja uczyłem pana hiszpańskiego.....

Między kolegami:  
- Słyszałeś? Podobno tłumacz z języka angielskiego w telewizji został zwolniony z pracy.  
- Zgadza się! Okazało się, że zna angielski jedynie z widzenia.

Między kolegami:  
- Józek, czy jako monter miałeś w Budapeszcie trudności z twoją znajomością węgierskiego?  
- Ja nie, ale Węgrzy mieli....

Rano mąż budzi żonę i mówi:  
- Jadziu, śniła mi się straszna rzecz, że byłem Amerykaninem!  
- A cóż w tym takiego straszego?  
- Jak to co? Przecież ja nie umiem ani słowa po angielsku!

Nowak topi się w jeziorze i wzywa pomocy w różnych językach. Przechodzący mężczyzna zauważa:  
- Pan powinien zamiast języków obcych nauczyć się pływania!

Nowak do kolegi:  
- Wróciłem z Paryża i strasznie bolą mnie ręce!  
- Od noszenia pakunków?  
- Nie, od próby porozumiewania się....

Ojciec do synka:  
- Jasiu, jak postępuje twoja nauka francuskiego?  
- Bardzo dobrze, tato! Umieję już powiedzieć *dziękuję* i *przepraszam*  
- Gratuluję! To nawet więcej, niż mówisz po polsku!

Nowak do kolegi:  
- Wziąłem już pięć lekcji angielskiego.  
- I możesz rozmawiać z Anglikami?  
- Nie, ale mogę rozmawiać z każdym, kto też wziął pięć lekcji angielskiego.

Nowak do kolegi:  
- Co tak wkuwasz?  
- Uczę się esperanta.  
- Dlaczego właśnie esperanta?  
- Chcę pojechać na urlop do tego kraju!

Pewien 98-letni pan chciał nauczyć się łaciny. Znalazł korepetytora i poprosił o lekcje.  
- Ale dlaczego pan w tym wieku chce się łaciny nauczyć?  
- Wie pan, niedługo umrę i jak pójdę do nieba, to jak dogadam się ze świętym Piotrem jeśli nie po łacinie?  
- Rozumiem. A co jeśli pójdzie pan do piekła?  
- Niemiecki już znam...



## FAŁSZYWI PRZYJACIELE

Termin ten odnosi się do wyrazów dwóch języków o identycznej lub podobnej formie (graficznej i/lub fonetycznej), lecz różnych znaczeniach.

### akta

to po szwedzku uważać, chronić

### anka

to po szwedzku kaczką

### die Bagage

to po niemiecku zgraja

**bagno** to po włosku łazienka

### das Blatt

to po niemiecku kartka lub liść

**cena** to po hiszpańsku kolacja

**čerstvy** to po słowacku świeży

### divan

to po czesku kanapa lub sofa

**der Dom** to po niemiecku katedra

**elf** to po niemiecku jedenaście

**die Farbe** to po niemiecku kolor

### die Garnitur

to po niemiecku komplet

### die Grube

to po niemiecku kopalnia

**ja** to po niemiecku tak

**jama** to po szwedzku miauczeć

**jeden** to po niemiecku każdego

### der Konkursto

po niemiecku bankructwo

**lek** to po szwedzku zabawa

**māta** to po szwedzku mierzyć

**pan** to po hiszpańsku chleb

### die Puppe

to po niemiecku lalka

### residencia

to po hiszpańsku akademik

**rana** to po hiszpańsku żaba

**regalo** to po hiszpańsku prezent

**syn** to po szwedzku wzrok

**ser** to po hiszpańsku być

### talar

to po szwedzku mówię

**ull** to po szwedzku wełna

### varg

to po szwedzku wilk

**vispa** to po szwedzku ubijać

## CIEKAWA EUROPA

Unia Europejska została założona 1 listopada 1993 roku, składa się z 28 państw członkowskich. Z okazji zbliżającego się Europejskiego Dnia Języków chciałobyśmy zaprezentować wam najciekawsze zwroty w różnych językach (kolejno: polskim, angielskim, węgierskim, niemieckim, hiszpańskim, portugalskim, włoskim, tureckim i holenderskim). Przedstawimy wam polskie znaczenie i brzmienie w innym języku. Zapraszam do zapoznania się z poniższymi

### Dzień dobry

Good morning

### Jo napot

kívánok

Guten Morgen

### Buenos días

Bom Dia

### Buongiorno

Günaydın

Goedemorgen

### Proszę

Please

### Kérek egy

Bitte

### Por favor

Por favor

### Per favore

Lütfen

Alstublieft

### Przepraszam

I'm sorry

### Elnézést

Entschuldigung

### Lo siento

Pesaroso

### Scusate

Üzgünüm

### Mag ik even

uw aandacht

### Dziękuję

Thank you

### Köszönöm

Danke

### Gracias

Obrigado

### Grazie

Teşekkür

ederim

Dank u

## BIBLIOGRAFIA

Artykuły opracowane zostały na podstawie następujących źródeł:

### Dlaczego? s. 1

edl.ecml.at/Home/tabid/1455/language

PL/Default.aspx na podstawie

materiałów Komisji Europejskiej

### Nauka języków s. 2

jezyki.studentnews.pl/s/3896/76332-

Jak-uczyc-sie-jezykow-

obcych/4047286-1-Wskazowki.htm

### Ciekawostki językowe s.4

atominiun.pl/ciekawostki

\_jezykowe;edl.ecml.at/Language

Fun/LanguageFacts/tabid/1859/language

PL/Default.aspx

### Esperanto s. 5

pl.wikipedia.org/wiki/Esperanto

### Zapózyczenia s. 6

poradniajezykowa.us.edu.pl/

artykuly/AS\_dobry.pdf

**Język regionalny s. 3**  
pl.wikipedia.org/wiki/J%C4%99zyk\_

### Ciekawostki o angielskim s. 3

euroszkolasillesia.pl/ciekawostki-  
jezykowe/about-english-pl;

www.angprofi.pl/historia-  
kultura/angielski-ciekawostki.htm



**Artykuły dostarczyła:** pani Sylwia Lipiec

**Autorki artykułu Ciekawa Europa:** Ania Aftyka i Ola Łato

**Skład komputerowy:** Karolina Borówka i pani Ewa Abramek